

ПРИМАЧЕНКО ІВАН ФЕДОРОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент*

ДОБРОВОЛЬСЬКА ВОЛОДИМИРА ВОЛОДИМИРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри господарського права і процесу,
кандидат юридичних наук, доцент*

**ІНСТИТУЦІЙНО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ**

Узагальнення досвіду інституційно-організаційних засад інтеграції України та ЄС було і залишається важливою справою для низки теоретиків та практиків економічної сфери. Розбудова взаємовідносин України з ЄС розпочалась відразу після набуття Україною незалежності в 1991 році. Рух був взаємним, зустрічним та двостороннім.

При цьому, в першу чергу, увага зосереджувалась на формуванні нормативно-правових засад інституційної структури співробітництва, що зароджувалась, між Україною та ЄС.

В спеціальній літературі знаходимо різні підходи фахівців щодо виокремлення етапів чи періодів інституційного забезпечення такого співробітництва. Так, М. Назаренко досліджує три періоди становлення взаємовідносин між Україною та ЄС, пов'язаних з підписанням Угоди про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами їх державами-членами (далі – УПС) та Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (далі – УА):

1-й період – до підписання УПС (1991–1994 рр.);

2-й період – від підписання УПС до прийняття Порядку денного асоціації (1994–2009 рр.);

3-й період – підготовка до парафування, підписання, ратифікація та імплементація УА (2009 р. – по теперішній час) [1, с. 32].

Більш переконливим, на наш погляд, є виокремлення етапів інституційних засад співробітництва, яке здійснили Л. Прокопенко та О. Ракша [2, с. 57]. У них 1991–1998 рр. – початковий, перший етап становлення тимчасових форм організаційного забезпечення двосторонніх відносин між Україною та ЄС. Другий етап – 1998–2014 рр. – етап формування стабільної інституційної структури співпраці. А з 2014 р. – етап удосконалення інституційної основи інтеграції України та ЄС.

На другому етапі відбулося посилення організаційного забезпечення двостороннього співробітництва, проводились регулярні саміти, були створені нові інституційні структури: Рада з питань співробітництва між Україною та ЄС; Комітет з питань співробітництва між Україною та ЄС; Комітет з парламентського співробітництва між Україною та ЄС тощо. Тобто, на цьому етапі завершився перехід від тимчасових форм

організаційного двосторонніх відносин до формування сталої інституційної структури співробітництва.

З підписанням Угоди про асоціацію розпочався третій етап, в якому встановлювалася нова інституційна структура:

- Рада асоціації;
- Комітет асоціації;
- Парламентський комітет асоціації;
- Платформа громадянського суспільства [3].

Наразі в Європейському Союзі наразі п'ять інституцій [3]:

1. Європейський Парламент (обирається народами держав-членів).
2. Рада Європейського Союзу (представляє уряди держав-членів).
3. Європейська Комісія (рушійна сила та виконавчий орган).
4. Суд ЄС (забезпечує законність).
5. Європейський Суд аудиторів (контролює управління фінансами).

Разом з тим варто зазначити, що окремі джерела відносять до інституцій ЄС такі установи як: Європейський інвестиційний банк, Європейський соціально-економічний комітет; Європейський центральний банк; Європейська Рада; Комітет регіонів.

На підставі ст. 5 Угоди про асоціацію між Україною та ЄС «сторони проводять регулярні засідання в рамках політичного діалогу на рівні самітів». Такі зустрічі на найвищому рівні дають можливість, по-перше, підбити підсумки співробітництва між Україною та ЄС за рік, що минув; по-друге, визначити пріоритети взаємодії на найближче майбутнє, по-третє, обговорити розвиток ситуації в Україні та Європейському Союзі, по-четверте, узгодити позиції щодо актуальних міжнародних питань. Останній, 21-й саміт пройшов у Києві 8 липня 2019 року.

У листопаді 2019 р. євроінтеграційне засідання Уряду оновило План заходів з виконання Угоди про асоціацію. Оновлений план відображає наші інтеграційні цілі та завдання, спрямований на практичну реалізацію рішень, прийнятих двосторонніми органами асоціації за останні три роки, актуалізує та доповнює заходи у всіх сферах.

За даними «Звіту про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2019 рік», підготовленого Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України за сприяння проекту ЄС «Association4U» у 2019 р., поточний прогрес виконання Угоди про асоціацію з боку Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, інших зацікавлених органів державної влади був на рівні 37 % запланованого обсягу реалізації завдань. Причому Кабінетом Міністрів України було виконано 53 % завдань, передбачених планом заходів на 2019 рік, Верховною Радою України – 12 % завдань, інші органи державної влади виконали 21 % завдань.

Загалом станом на 01.01.2020 р. стан виконання Угоди про асоціацію за 2014 – 2024 роки був оцінений на рівні 43 %. [4].

Наразі Україна, як і всі країни ЄС, перебуває в складному становищі, пов'язаному з подіями навколо COVID – 19. Пандемія коронавірусу зруйнує всі плани та прогнози щодо макроекономічних показників вітчизняної економіки на поточний рік. Однак інтеграція України до

Європейського Союзу залишається одним з пріоритетних питань для українського суспільства. Як запевняють урядовці, Україна налаштована на подальшу роботу над імплементацією Угоди про асоціацію та секторальну інтеграцію з ЄС відповідно до засад та пріоритетів 6-го засідання Ради асоціації Україна-ЄС, яке відбулося 28 січня 2020 року [5].

Певною оптимізмом додає настрої українського суспільства. Останні шість років більшість наших громадян підтримують економічну інтеграцію України з ЄС. Про це свідчать дані шостого всеукраїнського муніципального опитування, що оприлюднила соціологічна група «Рейтинг» 15.04.2020.

Так, у 2015 р. 57% громадян з 24 міст України (Київ та усі обласні центри; у Донецькій області – Маріуполь, у Луганській – Северодонецьк з 25 січня по 17 лютого 2020 року за допомогою face-to-face інтерв'ю з респондентами. Вибірка складалася з 19 200 постійних мешканців 24 міст, віком від 18 років і старших і є репрезентативною для населення за віком та статтю) підтримували інтеграцію України з Європейським Союзом. У 2016 р. ця підтримка зросла до 63%. У наступні роки вона була такою: 2017 р. – 54%; 2018 р. – 53%; 2019 р. – 55%; 2020 р. – 52%. [6].

Загальний висновок, що впливає з аналізу розвитку інституційно-організаційних засад інтеграції України до Євросоюзу, показує, що в процесі співробітництва склалася певна інституційна структура забезпечення взаємодії, яка дозволяє відносно успішно реалізовувати завдання, визначені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Цілком очевидно, що у процесі формування системи інституційно-організаційного забезпечення євроінтеграційної політики було враховано комплекс потреб, які обумовлювалися особливостями кожного вищезазначеного етапу. Однак, дієвий механізм впровадження у практичну діяльність законодавчих актів, що прийняті задля реалізації процесів інтеграції України та ЄС, все ще відсутній.

Список використаної літератури:

1. Назаренко М.О. Комплексний механізм реалізації євроінтеграційної політики України: дис. кандидата наук з держ. упр. за спец. 25.00.02 – Механізми державного управління / Марина Олександрівна Назаренко // Одеський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. – Одеса. – 2014. – 238 с.
2. Прокопенко Л.Л. Розвиток інституційної основи співробітництва України та ЄС / Л. Л. Прокопенко, О. В. Ракша // Аспекти публічного правління. Том 6.- № 3. – 2008.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/984_011/page.
4. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом за 2019 рік. Результати та плани. Україна – Європа. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/zvit_implementation-2019-4.pdf

5. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/3008209-smigal-virit-so-evrointe-gracia-ukraini-bude-prioritetom-horvatii-pid-cas-golovuvanna-v-es.html>
6. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eu-ua.org/novyny/bilshist-ukrayinciv-pidtrymuut-ekonomichnu-integraciyu-ukrayiny-z-yes>

Ключові слова: інтеграція України, Європейський Союз, інституції, Угода про партнерство і співробітництво, Угода про асоціацію, організаційне забезпечення.

Ключевые слова: интеграция Украины, Европейский Союз, институции, Соглашение о партнерстве и сотрудничестве, Соглашение об ассоциации, организационное обеспечение.

Key words: Ukraine integration, European Union, institutions, partnership and cooperation agreement, association agreement, organizational support.

ШТУЦА ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри національної економіки,
кандидат економічних наук, доцент*

ВПЛИВ ЕКОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Сьогодні екологічні проблеми тісно пов'язані з економічними і мають глобальний характер, і саме забезпечення сталого розвитку, належне врядування станом навколишнього середовища вимагають пошуку нових економічних інструментів стимулювання екологічно сталого розвитку. За останні 20 років стратегії або програми сталого розвитку взяли понад сто країн, однак, виходячи з результатів зміни екологічного стану, визначено, що принципи сталого розвитку не вдалося повністю впровадити в жодній країні світу.

Конкурентна боротьба в сучасній економіці вимагає постійного вдосконалення техніки і технології виробництва, надання послуг, внаслідок чого товари і послуги все більш ускладнюються. У зв'язку з цим зростає роль людини не тільки як робочої сили, а й як джерела знань, нових ідей, методів і засобів їх реалізації, втілення в життя і використання. Таким чином, роль людського капіталу постійно збільшується. В цей же час людська діяльність в прагненні до постійного підвищення ефективності виробництва, задоволенню все зростаючих потреб привела до значного збільшення антропогенного впливу на навколишнє середовище – середовище проживання, і на природу в цілому – так як діяльність людини набула глобального характеру. Цьому сприяє зростання чисельності населення на планеті і інтенсифікація людської діяльності. В результаті на Землі відбуваються перерозподіл водних ресурсів, зміна місцевого клімату, перетворення деяких рис рельєфу. З надр планети щорічно видобувається понад 120 мільярдів тон корисних копалин, виплавляється 800 мільярдів тон різних металів, виробля-